

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Latvių kalbos istorija ir dialektologija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Vytautas Rinkevičius Kitas (-i): asist. dr. Agnė Navickaitė-Klišauskienė, doc. dr. Eglė Žilinskaitė-Šinkūnienė	VU FilF BKKI Baltistikos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Privalomasis (Lietuvių filologija ir latvių kalba) Pasirenkamasis (Gretutinės Latvistikos studijos)

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	7 semestras	lietuvių ir latvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: išklausytas kursas „Šiuolaikinė latvių kalba ir kultūra 1–4“	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Šiuo dalyku siekiama ugdyti gebėjimą dirbti ir mokytis savarankiškai; analitinį, kritinį ir kūrybinį mąstymą; latvių kalbos komunikacinius gebėjimus; latvių kalbos sistemos supratimą ir gebėjimą ją analizuoti įvairiais lygmenimis; latvių kalbos tyrėjo kompetenciją.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentai gebės dirbti ir mokytis savarankiškai bei komandoje, taikydami žinias praktikoje;	įtraukiamoji paskaita, mokslo šaltinių ir straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, savarankiškas užduočių atlikimas, grupės diskusija, rašto darbo rengimas	darbas per seminarus, rašto darbas, egzaminas
gebės paaiškinti, analizuoti ir sisteminti latvių kalbos istorijos ir dialektologijos duomenis, kelti probleminius šių sričių klausimus ir jais diskutuoti;		
gebės skaityti ir suprasti tarminius tekstus, atpažinti ir paaiškinti tarmines ypatybes;		
gebės pristatyti, paaiškinti ir analizuoti latvių kalbos sistemos raidos ypatybes, apibrėžti latvių tarmių klasifikaciją ir tarmių bendrybes ir skirtynes;		
gebės įvardyti ir paaiškinti lietuvių ir latvių kalbų raidos panašumus ir skirtumus;		

gebės parašyti rašto darbą latvių kalbos istorijos ar dialektologijos tema ir pateikti išvadas.	mokslo šaltinių ir straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, savarankiškas užduočių atlikimas, rašto darbo rengimas						rašto darbas		
Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai d.	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas	Užduotys
1. Įvadinė paskaita. Latvių kalbos istorijos tyrimų objektas, šaltiniai ir metodai.	1						1		
2. Latvių kalbos vokalizmo sistemos istorija.	1		1				2	5	Teorinės literatūros studijavimas (4: 331–341; 7: 116–162)
3. Latvių kalbos prozodinės sistemos istorijos bruožai. Metatonija.	1		2				2	5	Teorinės literatūros studijavimas (3: 29–48; 7: 99–115; 8: 32–35)
4. Vokalizmas. Žodžio galo vokalizmo istorija.	2		1				3	5	Teorinės literatūros studijavimas (4: 341–345; 7: 181–203)
5. Konsonantizmas.	2		2				3	5	Teorinės literatūros studijavimas (4: 355–361; 7: 264–296)
6. Latvių kalbos vardažodžio kaitymo sistemos santykis su rekonstruojamąja indoeuropiečių vardažodžio sistema. Linksniavimo tipų paprastėjimas.	6		2				8	10	Teorinės literatūros studijavimas (2: 53–78; 4: 416–435)
7. Latvių kalbos veiksmažodžio kaitymo sistemos santykis su rekonstruojamąja indoeuropiečių veiksmažodžio sistema.	5		2				7	10	Teorinės literatūros studijavimas (2: 409–415; 4: 476–514)
8. Latvių tarmių klasifikacija. Terminologija: <i>izloksne</i> ir <i>dialekts</i> . Latvių tarmės, šnektos ir jų ribos. Fonetinė transkripcija.	2						2	6	Teorinės literatūros studijavimas (1: 16–18, 34–35; 5: 13–34, 47–58; 6: 15–22; 9: 62–97)
9. Vidurio tarmė (<i>Vidus dialekts</i>). Ypatybės ir tekstų analizė.	3		2				5	8	Teorinės literatūros studijavimas (5: 66–71, 84–85, 109–120, 129–144)

10. Lyviškoji tarmė (<i>Lībiskais dialekts</i>). Ypatybės ir tekstų analizė.	3		2			5	8	Teorinės literatūros studijavimas (5: 156–160, 178–179, 204–219, 231–250)
11. Aukštaičių tarmė (<i>Augšzemnieku dialekts</i>). Ypatybės ir tekstų analizė. Latgaliečių kalbos problema.	4		2			5	8	Teorinės literatūros studijavimas (5: 263–266, 294–296)
12. Pasiruošimas egzaminui ir jo laikymas				2		2	12	Per seminarus atliktų užduočių ir studijuotos literatūros peržvalga, žinių sisteminimas, kurso kartojimas
Iš viso	30		16	2		48	82	

Vertinimo strategija	Svori s proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas per seminarus	20	kiekvieną seminarą	Už darbą per seminarus galima surinkti 2 taškus: 2 taškai: aktyviai dalyvauja diskusijose, tinkamai atsako į klausimus, tinkamai formuluoja mokslo problemas ir klausimus auditorijai, tinkamai atlieka praktines užduotis (turi būti tinkamai atlikta ne mažiau nei 91% praktinių užduočių). 1 taškas: dalyvauja diskusijoje, tinkamai atsako į užduodamus klausimus, tinkamai atlieka praktines užduotis (turi būti tinkamai atlikta ne mažiau nei 71% praktinių užduočių). 0 taškų: beveik nedalyvauja diskusijoje, atlieka mažiau nei 71% praktinių užduočių.
Rašto darbas	30	iki semestro pabaigos	Rašto darbo struktūra: 0,5 balo struktūra aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (įvadas, dėstymas, išvados, literatūros ir šaltinių sąrašas); Koncepcija (įvadas): 1 balas pagrįstas temos pasirinkimas, aiškiai suformuluotas tikslas ir uždaviniai; Turinys: 5 balai tema atskleista išsamiai, remiamasi naujausia literatūra, nėra dalykinių klaidų, visi teiginiai pagrįsti, iliustruoti pavyzdžiais; Išvados: 1 balas išvados pagrįstos; Minties rišlumas: 0,5 balo mintys dėstomos rišliai, logiškai ir aiškiai. Kalba: 2 balai dėstoma moksliniu stiliumi, vartojamų gramatinių struktūrų ir žodyno spektras platus, kalbos priemonės vartojamos taisyklingai Gautas balas dauginamas iš 0,3 ir gaunamas taškų skaičius, atitinkantis rašto darbo balo santykinį svorį bendroje vertinimo strategijoje.

Egzaminas raštu	50	modulio pabaigoje	Egzaminą sudaro keturi teoriniai atvirojo tipo klausimai ir šešios praktinės užduotys. Už kiekvieną klausimą ir užduotį skiriama po 1 balą. Gautas balų skaičius dauginamas iš 0,5 ir gaunamas taškų skaičius, atitinkantis egzamino balo santykinį svorį bendroje vertinimo strategijoje.
-----------------	----	-------------------	--

Autors	Leidimo gads	Pavadinājums	Periodiskais izdevums Nr. un izdevuma numurs	Izdruka vieta un izdevuma nosaukums
Pravaloma literatūra				
1. Aina Blinkena	1999	<i>Latviešu valodas dialektu atlants. Leksika</i>		Rīga: Zinātne
2. Aina Blinkena, Kornēlija Pokrotniece	2002, 2007	<i>Latviešu literārās valodas morfoloģiskās sistēmas attīstība</i>	2 sējumi	Rīga: LU LVI
3. Jānis Endzelīns	1951	<i>Latviešu valodas gramatika</i>		Rīga: Latvijas valsts izdevniecība
4. Jānis Endzelīns	1938 [1981]	<i>Latviešu valodas skaņas un formas [= Darbu izlase, t. IV(1), p. 303–525]</i>		Rīga: [Zinātne, 1981]
5. Marta Rudzīte	1964	<i>Latviešu dialektoloģija</i>		Rīga: Latvijas valsts izdevniecība
6. Marta Rudzīte	2005	<i>Darbi latviešu dialektoloģijā</i>		Rīga: LU Akadēmiskais apgāds
7. Marta Rudzīte	1993	<i>Latviešu valodas vēsturiskā fonētika</i>		Rīga: Zvaigzne
8. Alberts Sarkanis, Anna Stafecka	2013	<i>Latviešu valodas dialektu atlants. Fonētika</i>		Rīga: Latviešu valodas institūts
9. Edmunds Trumpa	2012	<i>Latviešu ģeolingvistikas etīdes</i>		Rīga: LU Akadēmiskais apgāds
Papildoma literatūra				
10. Krišjānis Ancītis	1977	<i>Aknīstes izloksne</i>		Rīga: Zinātne
11. Zelma Birzniece, Antons Breidaks	1983	<i>Zemgalisko izloksņu teksti. Džūkste</i>		Rīga: Zinātne
12. Brigita Bušmane	1989	<i>Nīcas izloksne</i>		Rīga: Zinātne
13. Pietro Umberto Dini	2000	<i>Baltu kalbos: lyginamoji istorija</i>		Vilnius: MELI
14. Berthold Forssman	2001	<i>Lettische Grammatik</i>		Dettelbach: J. H. Röhl
15. Alfrēds Gāters	1977	<i>Die lettische Sprache und ihre Dialekte</i>		Hague-Paris-New York: Mouton Publishers
16. Alfrēds Gāters	1993	<i>Lettische Syntax: Die Dainas</i>		Frankfurt am Main
17. Nellija Jokubauska (sud.)	1983	<i>Augšzemeņu dialekta teksti. Latgaliskās izloksnes</i>		Rīga: Zinātne
18. Lida Krautmane-Lohmatkina	2002	<i>Pope un kaimiņizloksnes</i>		Rīga: LU Latviešu valodas institūts
19. Danguolė Mikulėnienė, Anna Stafecka	2013	<i>Baltu valodu atlants</i>		Vilnius: Lietuvių kalbos institutas
20. Maija Poiša	1985 1999	<i>Vidzemes sēliskās izloksnes</i>	2 sējumi	Rīga: Zinātne
21. Albertas Rosinas	2005	<i>Latvių kalbos daiktavardžio linksniavimo sistema: sinchronija ir diachronija</i>		Vilnius: MELI
22. Valentīna Skujiņa	2007	<i>Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca</i>		Rīga: LU LVI

Atnaujinta: 2025-03-28